

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Сумського державного університету МОН України, м. Суми, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії Мазуренку Олексію Володимировичу з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» на підставі прилюдного захисту дисертації «Податкова конкурентоспроможність країни в умовах тінізації економіки» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування» 18 вересня 2023 року.

Мазуренко Олексій Володимирович, 1970 року народження, громадянин України, освіта повна вища, у 2000 році закінчив Сумський державний аграрний університет за спеціальністю «Облік і аудит». З 2000 року працює в органах державної податкової служби в Сумській області.

У 2020 році вступив до аспірантури Сумського державного університету на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування».

Дисертацію виконано у Сумському державному університеті МОН України, м. Суми у відповідності із науково – дослідними роботами на тему «Соціально-економічні виклики в умовах цифровізації суспільних відносин», державний реєстраційний №0121U114364; «Конвергенція економічних та освітніх трансформацій в умовах діджиталізації», державний реєстраційний №0121U114570; «Інноваційні драйвери зростання макроекономічної стабільності країни», державний реєстраційний №0121U114396; «Трансформація фінансової системи та стратегічні пріоритети її розвитку», державний реєстраційний №0121U114477.

Наукові керівники: Леонов Сергій Вячеславович доктор економічних наук, професор, перший проректор Сумського державного університету.

Тютюник Інна Володимирівна, доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансових технологій і підприємництва Сумського державного університету

За матеріалами дисертації опубліковано 12 наукових праць, зокрема 7 статей у наукових фахових виданнях України, з них 2 – у виданні, що індексується міжнародною наукометричною базою Web of Science, 5 публікацій у збірниках матеріалів конференцій. Опубліковані роботи цілком відповідають змісту дисертації та її висновкам. Основними з них є:

1. Tiutiunyk, I., Mazurenko, O., Spodin, S., Volynets, R., & Hladkovskyi, M. The nexus between international tax competitiveness and the shadow economy: a cross-countries analysis. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. №1(42). P. 196-205. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.42.2022.3703> (**Web of Science**)

2. Mazurenko, O., Tiutiunyk, I. The international tax competitiveness: bibliometric analysis. *Financial Markets, Institutions and Risks*. 2021. №5(1). P. 126-138. DOI: [https://doi.org/10.21272/fmir.5\(1\).126-138.2021](https://doi.org/10.21272/fmir.5(1).126-138.2021)

3. Мазуренко О. В., Тютюник І. В., Білоус Ю. Г. Систематизація факторів формування податкової конкурентоспроможності країни. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія Економіка*. 2021. №830. С. 58-64. DOI: <https://doi.org/10.31861/ecovis/2021-830-10>

4. Mazurenko, O., Tiutiunyk, I., Derkach, L. The Impact of Tax Morality on Tax Evasion: Evidence of EU Countries. *Business Ethics and Leadership*. 2021. №5(3). P. 108-112. DOI: [https://doi.org/10.21272/bel.5\(3\).108-112.2021](https://doi.org/10.21272/bel.5(3).108-112.2021)

5. Tiutinyk, I., Mazurenko, O. The Theory of International Tax Competition: Comparative Analysis. *SocioEconomic Challenges*. 2021. №5(3). С. 134-138. DOI: [https://doi.org/10.21272/sec.5\(3\).134-138.2021](https://doi.org/10.21272/sec.5(3).134-138.2021)

6. Мазуренко О. В. Тенденції розвитку тіньового сектору економіки як передумови зниження податкової конкурентоспроможності країни. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2018. №8(77). С. 98-101.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Бойко Антон Олександрович – голова спеціалізованої вченої ради, доктор економічних наук, професор, доцент кафедри економічної кібернетики Сумського державного університету. Тема дисертаційного дослідження є безумовно актуальною, а особливо у військовий час, коли бюджет України формується переважно за рахунок зовнішньої допомоги. Незважаючи на те, що після проголошення незалежності України значна кількість науковців займалися дослідженням даних питань та враховуючи високий рівень тінізації економіки і частку ВВП, що перебуває в тіні, протягом 30 років в країні не було запроваджено такої податкової системи, яка б забезпечувала повноту та достовірність сплати платниками податкових платежів. У роботі проаналізовано та практично підтверджено взаємозв'язок моралі населення та схильності до ухилення від сплати податків. Високої актуальності дані питання набувають для представників малого бізнесу, для якого вони слугують основою прийняття рішення щодо того платити податки чи ні. Суспільство вимагає розуміння напрямів витрачання податкових надходжень. В той же час, враховуючи практичний характер отриманих результатів, вважаю, що робота значно виграла б за умови розроблення здобувачем дорожньої карти реформування податкової системи в розрізі тактичної та стратегічної складових, довгострокової політики із зазначенням конкретних заходів щодо удосконалення податкової системи з урахуванням найбільш проблемних складових та особливостей розвитку країни у післявоєнний період. Сподіваюсь, що дані аспекти будуть враховані Олексієм Володимировичем у наступних дослідженнях. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а Мазуренко Олексій Володимирович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Затонацька Тетяна Георгіївна – опонент, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної кібернетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Високу актуальність теми підтверджують події, що відбувалися в Україні за роки її незалежності, що пов'язані з питаннями формування податкового навантаження і будь-яких змін в сфері інституціональних та законодавчих ініціатив. Варто згадати і про «податкові майдани», коли за умови практично відсутнього тиску як на бізнес, так і на фізичних осіб будь-які зміни

сприймалися суспільством достатньо важко і потребували великої кількості часу на пояснення того, що прийняття Податкового кодексу не буде мати жодних негативних наслідків. Також актуальність даної роботи підтверджується тим, що податкова система України завжди була об'єктом цікавості міжнародних партнерів. Саме під впливом міжнародних організацій в 2013 році був прийнятий Закон «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» в якому чітко було вказано про забори надавати податкові пільги недержавним установам. Це було зумовлено достатньо великими втратами бюджету від надання податкових пільг бізнесу. Крім того, існування тіньової економіки пов'язано із поняттями справедливості щодо адміністрування податків та різного рівня податкового навантаження на фізичних осіб, підприємств, які працюють в малому та середньому бізнесі та на корпорації. Вище зазначене свідчить про складність та актуальність обраної теми, яка була розкрита з позиції саме тих аспектів на які не звертали увагу інші дослідники, а саме релігійні, національні і поведінкові фактори. Варто відзначити практичне значення врахування в процесі дослідження ролі цифровізації економіки. Саме в період війни урядом було прийнято рішення про надання податкових пільг ІТ-сектору, тобто всім тим, хто є резидентами Дія Сіті. За період економічної кризи і війни частка ІТ-сектору повернувся до значення повоєнного періоду і, на сьогоднішній день, має достатньо високі показники прибутковості. Таким чином, дисертаційне дослідження є актуальним з позиції того, що в ньому представлені результати дослідження еволюції впливу податкової конкурентоспроможності безпосередньо на тіньову економіку і враховані сучасні особливості функціонування економіки. Враховуючи тематику наукового дослідження, наукові праці, кількість довідок про практичне впровадження, відповіді на питання вважаю, що Мазуренко Олексій Володимирович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Демчишак Назар Богданович – опонент, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, грошового обігу та кредиту Львівського національного університету імені Івана Франка. Сьогоднішній захист засвідчив потужний потенціал Олексія Володимировича як практика, який допоміг йому у підготовці даної дисертації. Робота має прикладний характер, що полягає у практичному обґрунтуванні підходів до вирішення тих чи інших проблем, оптимізації чи удосконаленні окремих наукових положень. Заслуговує на увагу широке використання в роботі інструментарію економіко-математичного моделювання. Враховуючи рівень наукової новизни, вагоме науково-прикладне значення, практичну спрямованість результатів дисертації Олексія Володимировича, вважаю, що здобувач беззаперечно заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» в галузі знань «Управління та адміністрування».

Бухтіарова Аліна Геннадіївна – рецензент, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри фінансових технологій і підприємництва Сумського державного університету. Дослідження виконане на високому науковому рівні та на дуже актуальну тему. Відчувається практичний досвід здобувача, його впевненість у відповідях на запитання та дійсно високий рівень професіоналізму. Відповіді на поставлені питання були чіткими, виваженими та конкретними. Дисертаційна робота написана на високому науковому рівні, містить велику

кількість практичних аспектів, які використовує здобувач у своїй практичній діяльності, а здобувач заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» в галузі знань «Управління та адміністрування».

Семеног Андрій Юрійович – рецензент, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансових технологій і підприємництва Сумського державного університету. Податкова конкурентоспроможність країни є одним із найважливіших аспектів для того, щоб країна мала можливість розвиватися. Це питання дуже часто піднімається в кулуарах Верховної Ради України, а в різних засобах масової інформації постійно ідуть дискусії з даних питань. Актуальність даної теми посилюється ще і військовим станом, який зараз є в Україні, та потребою в пошуку додаткових ресурсів. Це стимулює реалізацію заходів спрямованих на зменшення рівня тінізації економіки, що є джерелом наповнення бюджетів і підвищення рівня успішності країни. В умовах, коли відбуваються постійні зміни в світі позитивним є те, що в дисертації розглянуто аспекти цифровізації, яка на сьогодні є дуже актуальним питанням. При цьому в роботі даний розгляд здійснено в розрізі двох аспектів: як із позитивної точки зору, щодо того, що вона призводить до зростання обсягу безготівкових операцій та збільшення кількості платежів, що здійснюються за допомогою різних гаджетів та пристроїв. В той же час, в роботі наголошено на негативних аспектах розвитку цифрових грошей, біткоїнів та криптовалют, що стимулює зміну рівня тінізації економіки. Таким чином, вважаю тему дуже актуальною, а роботу виконану на високому рівні. В роботі використано багато статистичного та аналітичного матеріалу, на високому рівні використаний математичний і статистичний апарат. Тому я вважаю, що Олексій Володимирович заслуговує на присвоєння йому ступеня доктора філософії.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - 0 членів ради

«Утримались» - 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує **Мазуренку Олексію Володимировичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування».

**Голова спеціалізованої
вченої ради
19 вересня 2023 р.**

Бойко А.О.